

SOLKANSKI MOST

Solkanski most oz. solkanski viadukt je 220 metrov dolg železniški most čez reko Sočo pri Solkanu.

Most se pne 36 m nad gladino reke. Solkanski most je z osrednjim lokom s svetlobno odprtino 85 m največji kamniti most na svetu. Tega rekorda do danes ni potolkel še nihče, kajti pri poznejših tehnikah gradnje so pričeli uporabljati armirani beton. Na svetu obstajajo še večji ločni mostovi, vendar ne kamniti. Solkanski most je eden od 65 mostov in viaduktov na bohinjski progi, zgrajeni med letoma 1900 in 1906 kot povezava Srednje Evrope in Sredozemlja.

Solkanski most sta projektirala R. Jaussner in Leopold Oerley, najprej sicer z 80-metrskim kamnitim lokom, med letoma 1904 in 1905 pa ga je zgradilo dunajsko gradbeno podjetje Brueder Redlich und Berger. Že spomladi 1904 so morali graditelji zaradi nenosilnih tal spremeniti projekt in povečati razpon loka na 85 metrov. Zgradili so ga po segmentni metodi vgrajevanja blokov iz rezanega (obdelanega) kamna in s postopnim zaključevanjem posameznih prstanov loka. Bloki so bili veliki od 0,3 m³ do 0,8 m³. Najmanjši so tehtali okoli 800 kg, največji pa do 2100 kg. V veliki krožni lok so vgradili 4533 kamnitih blokov - kvadrov iz školjčnega apnenca iz kamnoloma Cava Romana pri Nabrežini, ki so med seboj povezani s cementno malto, ki je bila sestavljena iz portland cementa iz Splita in pranege peska iz reke Soče. Pripeljane kamnite bloke so razrezali in oštevilčili na začasnem gradbišču na levem bregu. Lokalni transport kamna je potekal z vozički po tirih. Vrstni red polaganja je bil natančno določen.

Za Solkanski most so bili usodni dogodki na soški fronti v prvi svetovni vojni, saj je bil v bojih za Gorico avgusta 1916 razstreljen glavni lok mostu. Začasna jeklena konstrukcija, ki je bila postavljena leta 1918, je omogočala promet čez most vse do leta 1927, ko so italijanske državne železnice, ki so takrat upravljale z mostom, zaključile z obnovo loka v rezanem kamnu. Obnova je trajala dve leti (začetek aprila 1925), končna oblika mostu pa je skorajda enaka originalni.

Solkanski most pa je kruti usodi za las ubežal v drugi svetovni vojni; od kopice zavezniških bomb ga je oplazila le ena. Nevarno poškodbo so nemški inženirji popravili v nekaj dneh, dokončno pa je bil most obnovljen leta 1954.

Z izgradnjo Solkanskega mostu je bilo praktično zaključeno večtisočletno obdobje gradnje velikih kamnitih mostov, saj so bili na obzorju že prvi veliki betonski mostovi, ki so leta 1910 že dosegli razpon 100 m. Solkanski most, ki je bil vrhunski izdelek avstrijske inženirske šole za mostove, je bil tudi zadnji v generaciji velikih železniških mostov, grajenih na prelomu devetnajstega in dvajsetega stoletja na železnicah v Avstro-Ogrski.

Zanimivosti:

Ob otvoritvi mostu 19. julija 1906. leta se je prestolonaslednik Franc Ferdinand ob 16.20 uri ustavil na samem mostu.

Kot prvi ga je preplezal Domen Škofic, dvajset letni športi plezalec.